

Ahrimanský klam

Rudolf Steiner

...Pozrime sa teraz na skoršie obdobie, povedzme tak do čias začiatkom 3. milénia pred n.l. Vy viete, ako málo sa v externej historickej tradícii hovorí o tomto skoršom vývoji ľudskej rasy na zemi. Takisto viete, že externé dokumenty poukazujú na Áziu, na Orient. Z mnohých antropozofických zdrojov sa dozvieme, že čím hlbšie sa ponárame do minulosti ľudstva, tým odlišnejšiu konštitúciu duše nachádzame a v pozadí celého vývoja ľudstva aj čosi ako starovekú, pôvodnú múdrosť. Viete tiež, že isté tradície starovekej múdrosti ľudstva sa uchovávali v uzavretých, tajných kruhoch až do 19. storočia, dokonca až do našich čias. Ale čo sa väčšiny týka, nie všetky sú verné pôvodným.

Keď sa človek dozvedá niečo z tej pôvodnej múdrosti, je ohromený hĺbkou realít, na aké poukazuje. Ale v priebehu štúdií, ktorým sa už venujeme celé roky sa ukázalo, že toto rozsiahle učenie zo starých čias bolo treba vždy konfrontovať s porozumením života a sveta starými Hebrejmi, ktoré má úplne iný charakter. Čiastočne opodstatnene starú múdrosť označujú za pohanský, paganský element v protiklade k hebrejskému, židovskému.

Už z týchto externých faktov - a tie majte, prosím, na pamäti - sa môžete veľa dozvedieť, zvlášť to, že pre ľudský vývoj bolo v každom prípade veľmi podstatné konfrontovať ten staroveký pohanský element a jeho múdrosť so židovským, z ktorého sa čiastočne vynorilo kresťanstvo. Starej pohanskej alebo paganskej múdrosti, ako takej, nebolo súdené byť jediným vplyvom na ďalší vývoj ľudstva. A teraz sa tu musí vynoriť otázka: Prečo sa musela staroveká pohanská múdrosť, ktorá je v mnohom úžasná, vyvinúť do novej formy, prejsť transformáciou prostredníctvom judaizmu a kresťanstva? Tá otázka sa nutne vynorí.

Odpoveď z hľadiska ezoterickej vedy môže poskytnúť zásadný fakt, prostredníctvom udalosti, ktorá sa udiala v Ázii začiatkom 3. milénia pred n.l. (predkresťanská éra) ...Vtedy sa udialo vtelenie super-citlivej bytosti do ľudskej, rovnako ako neskôr, v udalosti Golgota, sa vtelila super-citlivá bytosť Krista v človeku menom Ježiš Nazaretský. Vtelenie na začiatku 3. milénia pred n.l. je veľmi ťažké vypátrať, dokonca aj vo vede mudrcov, vo vede zasvätenia. To vtedy dodalo ľudstvu čosi nekonečne briliantné, malo to oživujúci účinok. Toto vlastne dodalo ľudstvu tú pre-historickú múdrosť. ...Vtedy sa do ľudstva vtelila luciferská moc. A táto inkarnácia Lucifera do ľudstva... má na svedomí rozsiahlu starovekú múdrosť tretej post-atlantskej civilizácie. ...Tá luciferská múdrosť vtedy človeku veľmi prospela. ...Bola jasne badateľná po celej Ázii a neskôr v egyptskej a babylónskej civilizácii, dokonca aj v kultúre starého Grécka.

...Impulzy, vstupujúce do ľudstva z luciferského zdroja, postupne vsakovali do duše. Ale na druhej strane je v súčasnosti čoraz silnejší iný impulz, ktorý nazývame ahrimanský. Ten ešte viac zosilnie v blízkej budúcnosti a pretrvá aj do budúcich vekov. Ahrimanský impulz sa vynára zo super-citlivej bytosti úplne inej, než akou je Lucifer alebo Kristus. ...Táto bytosť je mimoriadne mocná zvlášť v piatej post-atlantskej etape. Keď sa pozrieme na zmätené podmienky nedávnych rokov zistíme, že toto majú na svedomí poväčšine ahrimanské sily.

Ako tu bolo vtelenie Lucifera začiatkom 3. pred-kresťanského milénia a potom vtelenie Krista v čase tajomstva Golgoty, tak sa uskutoční aj západná inkarnácia Ahrimana nejakú dobu po našej súčasnej pozemskej existencii (po začiatku 20. storočia; prednáška odznela v r. 1919), konkrétne vlastne v treťom post-kresťanskom miléniu. Aby sme si mohli vytvoriť správne ponímanie historického vývoja ľudstva v priebehu približne 6 tisíc rokov treba chápať, že na jednom póle stojí vtelenie Lucifera, v strede vtelenie Krista a na druhom póle vtelenie Ahrimana. Lucifer je tou silou, ktorá v človeku zobúdzá všetko fanatické, všetky tie falošné mystické sily, všetko, čo má fyziologicky tendencie narúšať krv, a tak vynášať človeka nad seba a mimo seba samého. Ahriman je sila, ktorá robí človeka suchým, prozaickým, filištínskym; ktorá ho osifikuje a vnáša do poverčivosti materializmu. A

skutočnou povahou a bytím človeka je v podstate snaha udržiavať v sebe rovnováhu mocí Lucifera a Ahrimana; v establišovaní tejto rovnováhy pomáha človeku Kristov impulz.

Tieto dva póly - luciferský a ahrimanský - sú stále v človeku prítomné. Z historického hľadiska zisťujeme, že luciferské sily prevažovali v istých prúdoch kultúrneho vývoja pred-kresťanského veku a pretrvávajú do prvých storočí našej éry. Ahrimanské sily zase pôsobia od polovice 15. storočia a tie budú stále nadobúdať na sile, až do skutočného vtelenia Ahrimana v západnom ľudstve.

A teraz, pre takéto veci je charakteristické, že sa pripravujú ďaleko vopred. Ahrimanské sily pripravujú vývoj ľudstva takým spôsobom, že sa môže stať obeťou Ahrimana, keď sa objaví v ľudskej podobe v západnej civilizácii - ktorú však ťažko nazývať "civilizáciou" v našom zmysle slova - ako sa kedysi Lucifer objavil v ľudskej forme v Číne, Kristus v ľudskej forme v Malej Ázii (na Blízkom východe). Nemá význam, aby sme sa oddávali ilúzii, pokiaľ ide o tieto veci. Ahriman sa objaví v ľudskej forme a jedinou otázkou je, do akej miery nájde ľudstvo pripravené. Dokázali jeho prípravy zabezpečiť mu ako stúpencom celé ľudstvo, ktoré sa dnes nazýva civilizovaným, alebo nájde ľudstvo také, ktoré bude schopné klásť odpor?! Nemá význam oddávať sa ilúziám. Ľudia dnes utekajú pred pravdou a nemôžete im ju poskytnúť v nezaobalenej podobe, lebo by ju len vysmiali, pohrdali by ňou a vypískali ju.

...Aby bolo vtelenie Ahrimana čo najúspešnejšie, jeho prvoradým záujmom je pobádať ľudí venovať sa iluzórnym moderným vedám. ...Ale nepredstavujte si, že my ich vôbec nepotrebujeme. Len ich musíme dopĺňať aj z druhej strany skutočnou realitou prostredníctvom duchovného výskumu; musíme sa zniesť z iluzórneho k skutočnej realite.

...Druhé, o čo sa snaží, je rozrušiť všetky ľudské amócie a rozdeliť ľudí do malých skupín, ktoré sa navzájom napadajú. ...Tieto ahrimanské sily sú za každým nesúlalom medzi rôznymi skupinami ľudí. ...Moderný proletariát má svojho Karla Marxa... a (v marxizme) badáte všetky tie metódy, aké v knihách používajú aj moderné vedy; všetko je veľmi presne dokázané, tak striktné, že aj takí ľudia, o akých by ste to nikdy nepredpokladali, prepadli marxizmu. ...Kde sa toto berie? To pochádza zo skutočnosti, že súčasné ľudské myslenie, súčasný intelekt sídli v tej vrstve bytia, kde už nedosahuje spodnú realitu. Takže hocikto môže dokázať niečo celkom striktné a takisto môže dokázať i protiklad.

...Kto dnes štvie jeden národ proti druhému? Kto nastoľuje otázky, ktoré dnes usmerňujú ľudstvo? Odpoveďou je: ahrimanský klam, ktorý teraz zasahuje do ľudského života. A v tejto oblasti sa ľudia ľahko dajú oklamať. Nechcú sa pohýnať do nižších vrstiev, kde možno nájsť realitu. Lebo, viete, Ahriman pripravuje toto ďaleko dopredu; už od reformácie a renesancie sa začali v modernej civilizácii vynárať ekonómovia ako reprezentanti vládneho typu. Toto je skutočný historický fakt. Keď sa vraciate do starovekých čias, dokonca do tých, ktoré som charakterizoval ako luciferské - kto vtedy vládol ľuďom? Zsvätenci. Egyptskí faraóni, babylónski vládcovia, aziatskí - to všetko boli zsvätenci. Potom sa vynoril kňazský typ ako vládca a ten sa držal až do reformácie a renesancie. Odvtedy sú pri kormidle ekonómovia.

...Ak si ľudia neuvedomia, že práva - štát a duchovný organizmus sa musí postaviť proti ekonomickému poriadku, ku ktorému sa vyzýva prostredníctvom ekonómov a bánk - opäť teda, prostredníctvom toho, že ľudia si toto neuvedomujú, Ahriman nájde dôležitý nástroj, aby si pripravil vlastné vtelenie. A to sa bezpochyby dostaví a ten nedostatok uvedomenia mu umožní pripraviť sa naň triumfálne. ...

Príprava na 6. epochu

...Veľký význam západoeurópskej kultúry spočíva vo fakte, že poslaním 5. post-atlantskej epochy je uvedomenie si duše. Úlohou západoeurópskej kultúry, a zvlášť stredo-európskej (pozn. prekl.: v Steinerovom ponímaní predovšetkým po nemecky hovoriace krajiny), je to, že ľudia musia vyvinúť individuálnu kultúru, individuálne vedomie. To je úloha súčasného veku. ...Je veľmi bolestné vidieť v súčasnosti ľudí na zemi bojovať jeden proti druhému, ale toto je len reakcia na trvalú snahu 5. epochy dospieť v uvedomení k "univezálnemu človeku". Dnes sa jednotlivé krajiny a národy nepriateľsky izolujú od druhých, ale toto je teraz potrebné, aby sa vzápätí - keďže proti tomuto tu bude odpor - vyvinula sila, ktorá potom umožní ľudským bytostiam stať sa ľuďmi v plnom slova zmysle; umožní to jednotlivcom vymaniť sa zo všemožných komunít. Ale na druhej strane sa musí ľudská bytosť pripraviť, úplne vedome, pre tie komunity, do ktorých bude slobodne a z vlastnej vôle vstupovať v 6. epoche. Tie komunity sa vznášajú pred našimi očami ako veľký ideál - tá forma komunity, ktorá bude

prevládať v 6. kultúrnej epoche, kedy sa civilizované ľudské bytosti budú úplne prirodzene stretávať s druhými ako bratia a sestry.

Z iných prednášok už vieme, že Východnú Európu obývajú ľudia s poslaním, ktoré sa naplní v 6. kultúrnej epoche a nie skôr; až vtedy budú môcť naplno vyjadriť elementárne sily, čo dnes v sebe majú. Vieme, že Rusi nebudú pripravení, kým sa nedostaví 6. kultúrna epocha, aby sa mohli prejaviť tie sily, čo v nich teraz driemu v elementárnej forme... Východná Európa bude musieť počkať, až kým sa duch neznesie na zem a neprenikne dušami ľudí. ...Ľudia vo Východnej Európe dnes už intuitívne cítia, ale to často ešte kazí inštinkt; uvedomenie tohto je u nich zatiaľ zahmlené a zmätené. ... Alexander Gerzen, vynikajúci mysliteľ a ruský intelektuál 19. storočia, toto doviedol k definitívnemu záveru, keď povedal: "V Západnej Európe nikdy nemôže existovať šťastie." Na tom nezáleží, aké úsilie sa do toho vloží, v západoeurópskej civilizácii nikdy nemôže byť šťastie. Tam ľudstvo nikdy nenájde uspokojenie. Tam bude vždy prevládať len chaos. ...

(ukážka z ústnych prednášok Rudolfa Steinera), Zurich, október 1919
http://wn.elib.com/Steiner/Lectures/PreSix_index.html